

EN SAMİMİ SEVGİNİN ŞAHİDİ CAMİLER

Nagihan KOÇ

Sakarya Uzman Vaizi

Camiler Yüce Allah'ın evleri, İslam'ın en belirgin sembolleridir. Bununla birlikte yüklendikleri eğitim fonksiyonuyla da yüzyıllardır Müslümanların dinî, millî ve ahlaki eğitiminde çok önemli merkezler olmuşlardır.

Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (s.a.s.) bir hadisinde buyurduğu üzere, camiler Allah'ın en sevdiği mekânlardır. (Müslim, Salât, 53.) Böyle olunca bu mekânların inşasında, imarında ve her türlü hizmetinde bulunan Müslümanlar, Allah'ın (c.c.) rızasını kazanma yolunda ilerleme kaydetmiş olacaklardır. Nitekim ayet ve hadislerde, camilerle ilgilenen bu insanlara yönelik pek çok taltif ifadeleri görmekteyiz. Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de, camileri imar edenlerin Allah'a ve ahiret gününe iman eden, namazını dosdoğru kılan, zekâtını veren, Allah'tan başka kimseden korkmayan kimseler olduğunu buyurmaktadır. (Tevbe, 9/18.) Bu ayette geçen camilerin imarı ifadesi, âlimlerimiz tarafından maddî ve manevî imar olmak üzere iki türlü anlaşılmıştır. Buna göre maddî imar, caminin inşası ve yapımı ile ilgili bütün çalışmaları kapsar. Manevî imar ise camilerin asrısaadette olduğu gibi canlı ve sürekli dinî faaliyetlerle aktif olarak kullanılmasını ifade eder. Manevî imarın kapsamına camilerde verilen Kur'an-ı Kerim öğretimi, tefsir, hadis, ilmihâl ders ve sohbet halkaları gibi faaliyetler de dâhil edilebilir. Ayrıca itikaf ve iftar programları gibi caminin içinde ve bahçesinde, cemaatin kalbini camiye bağlayacak, İslam kardeşliğini ve kulluğu pekiştirecek pek çok faaliyet de bu kapsama girer denilebilir. Fiziksel yapısı bakımından ne kadar gösterişli olursa olsun cemaati az olan camiler tam olarak mamur olmuş sayılmazlar. Bu sebeple ayette geçen camilerin imarı ifadesinde, manevî imara daha güçlü bir vurgu olduğu kabul edilmiştir. Toplumumuzda da camileri imar etmek samimi bir kulluğun tezahürü olarak görülmüş ve camilerle ilgilenen kimseler, iyi Müslümanlar olarak telakki edilmiştir.

Camiyle kurduğu yakın bağına mümine kazanımı elbette büyük olacaktır. Peygamberimiz (s.a.s.) bir hadisinde, "Bir kimsenin camilere gitmeyi alışkanlık hâline getirdiğini görürseniz, onun mümin olduğuna şahitlik edin!" (Tirmizi, Tefsiru'l-Kur'an, 9.) buyurmuştur. Esasen bu, büyük bir müjdedir. Kişinin mümin olduğuna din kardeşlerinin şahitliğidir. Ve her mümin, kendisinin mümin oluşunun tasdikinden büyük mutluluk duyar. Peygamberimizin (s.a.s.), camiyle irtibatı iyi olan Müslümanlara başka müjdeleri de vardır. Bir hadisinde, Allah'ın

arşının gölgesinden başka hiçbir gölgenin bulunmadığı ahiret gününde, o gölgeden istifade etmeyi hak edecek kimselerden birinin, kalbi “camilere bağlı kimseler” olacağını buyurmuştur. (Müslim, Zekât, 91.) Demek ki Müslümanın kalbi camiye bağlanabilir ve de bağlanmalıdır. Öyleyse kalbini camiye bağlayanlar kimler olabilir? Muhtemeldir ki vakit namazlarına camide devam edenler ve etmeye gayret gösterenler, camilerin maddi ve manevi imarı ile ilgilenenler, gönlünde cami sevgisi olanlar, camileri sevip orada vakit geçirenler ve geçirmek isteyenler, cami ders halkalarına katılanlar, camilerin içinde, etrafında, bahçesinde bulunup ona hizmet etmeyi sevenler için kalbi camilere bağlı kimseler denilebilir. Camiyle bağını sürdüren ve oradaki sohbet ya da ders halkalarına devam eden kişilere yönelik büyük bir müjdeyi daha şu hadis ifade etmektedir. “Bir topluluk Kur’an’ı okuyup onu aralarında müzakere etmek üzere Allah’ın evlerinden birinde bir araya toplandıklarında, mutlaka üzerlerine sekînet (huzur) iner ve onları Allah’ın rahmeti bürür. Melekler de onları kanatlarıyla sararlar. Allah Teâlâ da onları huzurunda bulunan yüce topluluğa (meleklerle) anar.” (Müslim, Zikr, 38.)

Cami ile bağın sürekliliği aslında Allah’la bağın sürekliliği ve canlı tutulması anlamına gelir. Elbette Müslümanlar için tek ibadet mahalli camiler değildir. Yeryüzü Müslümanlara mescit kılındığından onlar, uygun olan her yerde ibadet yapabilirler. Müslüman kişi Rabbiyle olan bağını evinde yapacağı ibadetle de sürdürebilir. Ancak yukarıdaki ayetler ve hadisler çerçevesinde söylenebilir ki İslam’ın şiarı olan camilerin işlevini yerine getirebilmesi, onların sahiplenilmesine ve kullanılmasına bağlıdır. O halde camileri bir ibadet mahalli olarak görmenin yanında, Müslümanın camiye her gittiğinde dinine de destek verdiğini ve sahip çıktığını bilmesi çok önemlidir. Böylece, namazını evinde değil de camide kılan, camisine ve bu surette dinine sahip çıkan Müslümanın mükâfatı daha büyük olacak, evinde kıldığı namaza kıyasla camide cemaatle kıldığı namazdan 27 kat daha fazla sevap kazanacaktır.

Camilerin dinî eğitimdeki güçlü fonksiyonu Suffa ashâbı ile asrısâadet dönemine dayanır. Hz. Peygamber’in (s.a.s.) bir grup genç Müslümandan oluşan Suffa Ashabıyla Mescid-i Nebevi’de başlattığı bu İslami eğitim geleneği, ilim-ders halkaları şeklinde günümüze kadar süregelmiştir. Elbette cami dersleri günümüzün örgün eğitimi gibi her gün yapılan sistematik bir eğitimi ifade etmez. Ancak örgün eğitim kurumlarının hepsi belli aralıktaki yaş gruplarına eğitim verirken camiler ise her yaş grubuna dinî eğitimi bazen ayrı, bazen de aynı zamanlarda vererek daha yaygın olarak dinî ve ahlaki eğitime destek verir. Ve bu eğitim, bilgiyle birlikte İslam ahlakının pratiğe dönüştüğü bir biçimi de kapsar. İslam ahlakının şekillendirdiği cami cemaatinin toplumda temsil ettiği şahsiyet örneği, insanlara bir rol model sunar. Örnek

almak, etkilenmek, iyi gördüğü şeye benzemeye çalışmak insan varlığının bir özelliği olunca, cami ahlakı ile donanmış bu örnek şahsiyetlerin sayısının artmasının, toplumun selameti ve dindarlığı açısından ne kadar önemli olduğu daha iyi anlaşılır.

Cami adabını öğrenen ve cami kültürünü özümseyen Müslüman, aslında pek çok ahlaki ilkeyi farkına varmadan yaşayarak öğrenmiş olur. Örneğin, Müslüman birey, din görevlisi tarafından verilen vaazı dinlerken dinlemeyi öğrenir ve eğer bu vasfı karakterine yerleştirirse eşini, çocuğunu, insanı dinlemeyi öğrenir. Camide birlikte namaz kılarken kardeşini sevmeyi, ona hoşgörülü davranmayı, onunla vakit geçirerek öğrenir. Statülerin Allah katında değerli olmadığını, asıl statünün kulluk olduğunu saflarda omuz omuza namaz kılarken kardeşiyle eşitlenince öğrenir. İnsana ve yaşlıya saygıyı, nezaketi, camiye giriş çıkışlarda kardeşine yol vererek, onu camide ibadet esnasında rahatsız etmeyerek, huşusuna engel olmayarak pratik yaparak öğrenir. Ayrıca kardeşine rahatsızlık vermemek için kötü kokulardan arınıp tertemiz olarak camiye geldiğinde hem kendine, hem etrafındaki insanlara olan saygısı pekişir. Dahası camiye gelirken düzgün ve temiz kıyafetleriyle geldiğinde, özen gösterdiğinde Allah'a saygısı perçinlenir. Çünkü saygı ve özen gösterilen bütün ilişkiler güzelleşir. Müslüman kimse kardeşine saflarda yer açtığına ise paylaşmayı öğrenir. İşte cami Müslümanları böyle içten içe eğitir ve güzel vasıflarla donatır.

Dahası cami çıkışında usulen tanıdıklarına hâl hatır soran Müslümanların yaptığı tatlı sohbetlerde bile hayır vardır denilebilir. Çünkü bu sohbetler bir kardeşlik ilişkisinin başlangıcı niteliğinde olabilir. Bu iletişimin bir sonraki safhası ise mahalleliden haber alarak hasta bir komşuyu ziyaret kararı gibi yine hayırlı bir amele dönüşebilir. Özetle şunu söylemek yanlış olmaz, camide cemaate katılmanın başı, ortası, sonu hep hayırdır.

Camiler Müslümanlara ümmet olma bilincini kazandırır. Çünkü cemaat olma ruhu ve dayanışma orada öğrenilir. Saflarda birlikte namaz kılan Müslüman kardeşlerin birbirlerinden aldığı manevi güç, onlara ancak birlikte ve bütüncül hareket ettiklerinde daha güçlü olabileceklerini hissettirir. Cemaatle birlikte yapılan ibadetlerde kişi aidiyet duygusunu güçlü hisseder. Ben buraya aitim, ben İslam'a aitim der kendine, içten içe Müslümanlar. Bu aidiyeti güçlü hissederlerse bu his onlarda çok olumlu davranışlara sevk edici olur, yalnızlık hissetmezler, yaşadıkları toplum için pozitif faaliyetlere yönelirler.

Camiye giderek cemaate katılmanın, camiye sahiplenmenin ve cami ahlakını kuşanmanın bunca maddi ve manevi faydaları ve kazanımları yanında, caminin bir de Müslümana sirayet eden ruhaniyeti ve feyzi vardır. Camilerin ruhaniyeti yani Müslümanda bıraktığı güzel tesir, Allah'ın kuluna orada verdiği huzur ve manevi duygu coşkunu kapsayan bu lütuflar,

kelimelerle tam olarak anlatılamaz. Dünyadaki hiçbir sevgi ihlaslı bir kulun Rabbine duyduğu sevgi kadar samimi ve muhteşem değildir. Allah ile kulu arasındaki sırlı paylaşım orada gerçekleşirken camiler bu huşunun ve ihlasın sürekli tanığı olurlar. Bu en safi sevgiye, rükûların, secdelerin, gözyaşlarının içtenliğine duvarlar, çiniler, mihrap, minber, kürsü şahit olur. O yüzden camilerin duvarlarına ayetlerin, duaların, zikirlerin maneviyatı sinmiştir. Bu maneviyat camiye giren kişiyi hemen etkisi altına alır, onu sarıp sarmalar. Böylece kişi camide kendini iyi ve güvende hisseder. Söz konusu maneviyat sebebiyle camiler, benzeri olmayan mekânlardır. Camide dinlenen ihlaslı bir vaaz, caminin ruhaniyeti ve feyzi ile birleşince Müslümanın yaşadığı duygu yoğunluğu ve ibadetten alınan lezzet, tarifi imkânsız bir manevi mutluluğa da dönüşür. Tüm bu lütuflar, camiyle bağını koparmayan ve cemaate devam eden insanlara Yüce Allah'ın bahşettiği hediyelerdir.

Camiler Allah'ın evleri ise Müslümanları Rablerine misafir olmaktan alıkoyan nedir? Camiler sorgulamadan yargılamadan Müslümanları beklemektedir. Gelenlere kalbini açmakta, bir dost sıcaklığı ile manevi ikramlar sunmaktadır.

Rabbimizin bizi iyilerden yazması için, O'nun en sevdiği mekânları seven ve en sevdiklerinden olabilmek için, mümin olduğumuza din kardeşlerimizin şahitlik etmesi için, Rabbimizin bizi ahirette arşının gölgesine alması için, kardeşliğimizi pekiştirmek için camiye hayatımızın merkezine alalım! Buluşma noktalarımız camiler olsun! Gönlümüz camilere bağlansın!